

Svampbekämpning i rågvete

Eva Mellqvist, Växtskyddscentralen, Skara

Årets säsong präglades av kraftiga gulrostangrepp i sorten Dinaro i Götalandsområdet. Gulrost är en av de allvarligaste svampsjukdomarna med stora skördebortfall som följd. Årets försök visar på mycket stora skördeökningar för bekämpning i gulrostangripen Dinaro. Tidigare år har gulrosten kommit i stråskjutning men inte utvecklats i samma omfattning. Förklaringen är att vi denna säsong fått in en mycket aggressiv gulrostras.

Det är den aggresiva rågveterasen som förorsakat de stora gulrostangreppen i den känsliga rågvetesorten Dinaro denna säsong. Rasen förekom sporadiskt 2008, men är helt dominerande 2009. Rasen angriper inte de vanligaste vetesorterna som för närvarande odlas i Sverige.

Försöksserie i rågvete

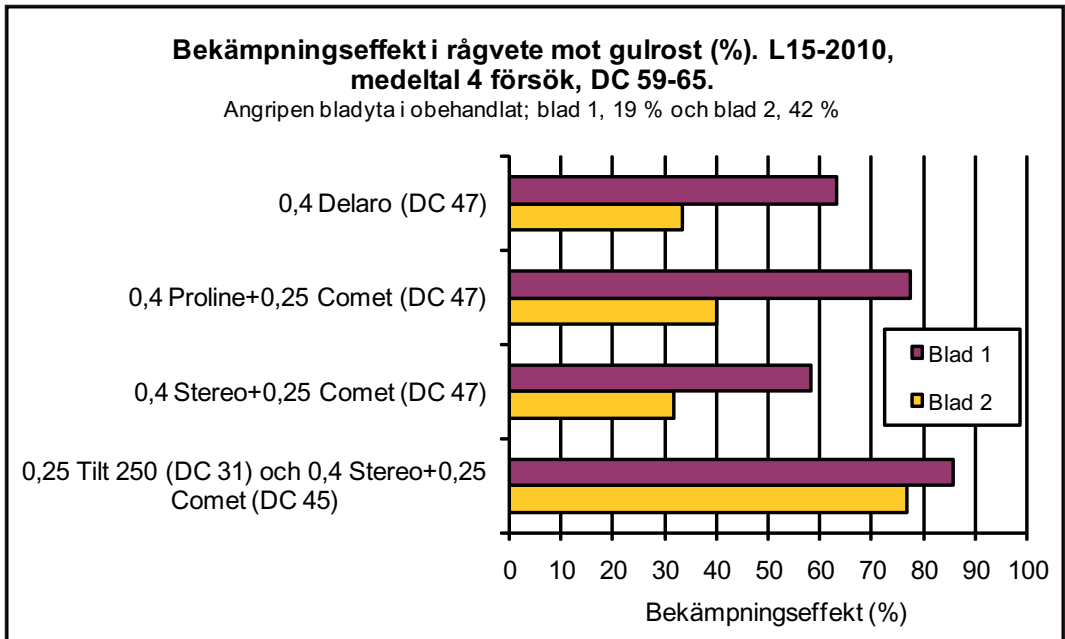
Serien strategiförsök i rågvete, L15-2010, är i första hand avsedd för bekämpning av bladfläcksvampar. Huvuddelen av svampbekämpningarna utförs därför i DC 45-49, dvs när flaggbladets slida börjar vidga sig och tills axets första agnar blir synliga. Tidpunkten är vald för att den är optimal för bekämpning av trips. I årets försöksplan ingick ett beställningsled med dubbelbehandling för rostbekämpning. Även i det öppna ledet fanns möjlighet att bekämpa vid flera tidpunkter. Försöken låg i Svea, ÖSF, FiV, Animaliebältet och i Skåne. I försöket i Örsundsbro i Svea fanns angrepp av gulrost men de uppträdde sent och blev mycket svaga. Det förekom endast någon procents angrepp av bladfläcksjuka på andrabladet och merskördarna för bekämpning blev små.

Övervintrad gulrost

I mitten av april var det lätt att hitta övervintrad gulrost i Dinaro i södra Sverige. Även i Öster- och Västergötland gick det att finna övervintrad gulrost i denna sort. Alla försök utom det i Sveaområdet lades ut i fält med gulrostangrepp. De första bekämpningarna gjordes tidigt i stråskjutningen, DC 31-32, med 0,25 l Tilt. Då var angreppen redan etablerade i försöken i södra Sverige. I försöken utanför Motala och Lidköping var angreppen någon procent av bladytan på tredjebladet. De öppna leden bekämpades också tidigt. I Skurups och Lidköpingsförsöket bekämpades med 1,0 l/ha Jenton i DC 31-37. På Öland och i Motalaförsöket bekämpades med Tilt Top 0,25 l/ha i DC 32-37 och med Tilt Top 0,25 l/ha + Comet 0,25 l/ha i DC 47.

Gulrosten utvecklades snabbt

Angreppen utvecklades snabbt under maj månad och när bekämpning utfördes i DC 45-49, fanns angrepp på alla blad i obehandlade rutor. Störst angrepp förekom i försöken i södra Sverige. I försöken utanför Motala och Lidköping var angreppen på andrabladet mellan 3 och 5 procent av bladytan. I leden som bekämpats stoppades gulrosten upp. Bäst bekämpningseffekt i medeltal i de fyra försöken gav en dubbelbehandling med 0,25 l/ha Tilt 250 och 0,4 l/ha Stereo + 0,25 l/ha Comet, se diagram. Även skördeökningarna blev i medeltal högst med denna behandling, 3 630 kg/ha, se tabell 1. Detta är förväntat eftersom angrepp av gulrost skall bekämpas när de första symtomen dyker upp. Mer oväntat är det faktum att några av engångsbekämpningarna i Motala och Lidköpingsförsöket gått bättre än dubbelbehandlingen. I försöken saknas led med

trippelbehandling vilket troligen skulle gett svar på hur en optimal bekämpning av gulrosten skall utföras vid kraftiga angrepp för att ytterligare höja merskörden. Den tidiga behandlingen med Jenton 1,0 l/ha i Skurups- och Lidköpingsförsöken hade också behövt ”fyllas på” med ytterligare bekämpning. Gradering av axangrepp genomfördes i tre av försöken, se tabell 2.

Sammanfattning

Kraftiga angrepp av gulrost förekom i år i rågvetesorten Dinaro. Det är den ”aggressiva” rågveterasen som nu spridit sig till vårt område som är förklaringen. Årets försök i Dinaro visar på mycket stora skördeökningar för bekämpning. Gulrost skall bekämpas vid begynnande angrepp och vid kraftiga angrepp är upprepade bekämpningar nödvändiga.

Tabell 1. Strategiförsök i rågvete L15-2010, 5 försök; Animaliebältet, Skåne, FiV, ÖSF och Svea. Skörd och merskörd samt ekonomi.

Behandling	Dos, l/ha		Skörd och merskörd, kg/ha						Bek. netto****)	Beställare
	DC 31-32	DC 45-49	Hagby Borg-holm	Sillesjö Skurup	Hasslösa Lid-köping	Skeppstad Motala	St. Bärby Örsundsbro	Medel 4 förs****)		
Obeh			2720	1560	2900	5090	6900	3070		Region
Delaro*)		0,4	+5000	+1880	+3860	+2780	+290	+3380		Bayer
Proline+Comet		0,4+0,25	+5280	+2180	+4230	+2610	+300	+3570	+2310	Bayer
Stereo+Comet		0,4+0,25	+3590	+1430	+2680	+1990	+180	+2420	+1470	Reg/Vsc
Tilt 250 och Stereo+Comet	0,25	0,4+0,25	+5270	+3790	+3270	+2190	+190	+3630	+2310	MA
Öppet led**)			+4730	+3310	+1870	+2120				Reg/Vsc
LSD			770	420	460	540	230	1170	976	
Län			H	M	O	E	D			
Förfrukt			korn	rågvete	höstraps	höstraps	höstkorn			
Sort			Dinaro	Dinaro	Dinaro	Dinaro	Dinaro			
Gulrost, angr. yta (%), bl 2, DC 69-75			52	95	62	39	0	62		

*) Ej registrerat preparat

**) Bekämpning i öppet led, Skåne och FiV: Comet Plus 1,0 l/ha i DC 31-37. Animaliebältet och ÖSF: Tilt Top 0,25 l/ha i DC 32-37 och Tilt Top 0,25 l/ha + Comet 0,25 l/ha i DC 45. Svea ej bekämpat.

***) Medeltal från försöken i Animaliebältet, Skåne, FiV och ÖSF (försök med gulrostangrepp).

****) Rågvete 0,8 kr/kg, körkostnad 145 kr/ha, körskada 0,8 %. Comet 469 kr/l, Proline 636 kr/l, Stereo 172 kr/l och Tilt 250 EC 271 kr/l.

Tabell 2. Strategiförsök i rågvete L15-2010. Gradering av gulrostangripna ax.

Behandling	Dos, l/ha		% angripen yta av axet		
	DC 31-32	DC 45-49	Hagby Borgholm	Sillesjö gård Skurup	Skeppstad Motala
Obeh			95,0	75	57,5
Delaro*)		0,4	8,8	13,3	13,0
Proline+Comet		0,4+0,25	18,8	13,3	14,3
Stereo+Comet		0,4+0,25	48,8	28,8	12,3
Tilt 250 och Stereo+Comet	0,25	0,4+0,25	47,5	29,5	8,8
Öppet led**)			55,0	35	6,8
LSD			7,7	19,4	10

*) Ej registrerat preparat

**) Bekämpning i öppet led: Skåne och FiV, Comet Plus 1,0 l/ha i DC 31-37. Animaliebältet och ÖSF: Tilt Top 0,25 l/ha i DC 32-37 och Tilt Top 0,25 l/ha + Comet 0,25 l/ha i DC 45.